

Saksnr: 2019-02

Ref: Sak FER 12-18k

Oslo, 1. november
2019

FAGETISK ANKESAK 2019-02: VEDTAKSPROTOKOLL

Ankeutvalget for fagetiske klagesaker (AFEK) behandlet den 30.10.19 ankesak 2019-02. Anken gjelder klagesak 12/18K, der X klaget inn NPF-medlem psykolog Y i brev av 03.04.18.

Fagetisk råd (FER) mottok den opprinnelige klagen 06.04.18 og sluttbehandlet klagen i sitt møte 27.08.18. Saken ble behandlet ut fra foreliggende dokumentasjon og ble ikke åpnet for kontradiksjon. Klagesaken ble avsluttet i FER samme dato med følgende vedtak:

[5.1.1.2] Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.

X har anket vedtaket i brev av 28.11.18, som FER oversendte til AFEK for vurdering i brev av 30.01.2019.

Problemstilling

Klager ønsker en ny behandling av saken. Han angir bl.a. at FER «uten videre godtok innklaget psykologs fremstilling av saken», og at «henleggelsen av saken var respektløs og krenkende». AFEK forstår anken dit at de opprinnelige ankepunktene således er gjort gjeldende. Disse var i klagers oppsummering i klagen til FER angitt slik:

- Å bare anta at problemene til barn i en familie ikke kunne skyldes annet enn en konflikt mellom foreldene som, på det tidspunktet han [dvs. innklaget psykolog] kom inn i saken, ikke var særlig stor.
- Å aktivt hindre at alternative forklaringer til barnas problemer ble undersøkt.
- Å ikke ha forstått at han [innklaget] i sin fremferd viste støtte for den part som er alkoholmisbruker og personlighetsforstyrret.
- Å i sin fremferd, ikke ta noe som helst hensyn til sin egen rolle i å skape ytterligere konflikt, og å nekte å bidra til å redusere konflikten han [innklaget] skapte, blant annet ved å oppklare misforståelser han selv skapte.
- Å misbruke sin makt til å trakassere mennesker som allerede er i en sårbar situasjon.
- Å misbruke sin makt til å fremprovosere falske tilståelser.
- Å gå med på henleggelse av sak heller enn å fortsette med å arbeide med å løse konflikten.

AFEK besluttet 20.03.19 å åpne saken for kontradiksjon, og ba innklaget psykolog om å redegjøre mer nøye for sin rolle i saken, og spesielt at han reflekterte over at han ble benevnt med tittel «sakkyndig» i dokument fra X barneverntjeneste, og hvordan dette kan oppfattes eller forstås.

AFEK viste her til Etiske prinsipper for nordiske psykologer punkt *II.4 Integritet*. Videre ba AFEK innklaget om å redegjøre for sitt syn (kommentere) på klagers anførsler om maktmisbruk og anklage om at innklaget presset frem en falsk tilståelse, under henvisning til punkt *II.3 Ansvar: Unngåelse av misbruk/skade*.

Saksbehandlingen i Ankeutvalget

Saken er behandlet av de faste medlemmene Rune Raudeberg, Ingolf Fosse, Gunnar Larsen og Helge Sølvberg

Utvalget har gjennomgått de skriv og vedlegg som ble framlagt for Fagetisk råd, vedtaket derfra, og ankeskrivet med vedlegg, redegjørelse fra innklaget mottatt 03.05.19, klagers kommentarer på redegjørelsen mottatt 17.06.19 og klagers sluttkommentarer 11.09.19.

Vurdering

Etter AFEKs vurdering er det sentrale fagetiske vurderingstema i saken 1) *II.4 Integritet*, spesielt at: *[Psykologen] forsøker å synliggjøre og klargjøre sin egen rolle i de ulike sammenhengene der han/hun arbeider*, og 2) *II.3 Ansvar*, spesielt: *Psykologen tilstreber å unngå at psykologisk kunnskap eller praksis blir misbrukt, og tar ansvar for at skade som er uunngåelig og som kan forutsees blir gjort så liten som mulig*.

I sin redegjørelse har innklaget psykolog anført at han i slike saker som her alltid redegjorde for at hans rolle var å bistå barneverntjenesten. Han ville ha reagert og tydeliggjort sin rolle dersom han hadde blitt benevnt som sakkyndig i møtet. Han var ikke kjent med at barneverntjenesten i kommunen hadde benevnt ham som sakkyndig i referater og andre dokumenter, og anfører at han ikke kan ta ansvaret for dette. Innklaget viser til at klager ble gjort kjent med at han hadde en rolle som veileder, og at det var opp til klager å godta dette. Innklaget har redegjort for at klager og han selv har svært ulik oppfatning om hva som skjedde i samtalene de hadde. Han viser til at det i dokumentasjonen han er blitt forelagt ikke er noe som tyder på at han hadde noen dominerende posisjon i undersøkelsene, og selv opplevde han sitt bidrag som begrenset. Han avviser at han har hatt noe bidrag til barneverntjenestens sluttrapport, videre avviser han at han har utøvet maktmisbruk eller presset frem tilståelser, riktige eller falske.

I sin kommentar til redegjørelsen opprettholder klager at innklaget psykolog hadde en mer aktiv rolle enn det som er beskrevet i redegjørelsen fra innklaget. Han viser til at innklaget har sitt navn på den avsluttende rapporten fra barneverntjenesten, og at det tydelig fremkommer i dokumentasjonen at innklaget aldri tok klagers bekymringer på alvor. Klager bemerket også at innklagedes mangel på notater eller dokumenter fra saken må utgjøre et brudd på journalplikten. Føringsene innklaget la i saken har ført til stor skade og har ført til at klagers barn har utviklet psykisk sykdom. Etter det som har skjedd i saken, har klager ikke lenger tillit til barnevernet eller til psykologer som samarbeider med barnevernet, og dette har ført til at han begrenser sin yrkesutøvelse.

I sin sluttkommentar presiserer klager at hans mandat var å yte veiledning til barnverntjenesten, og av og til være med i samtaler med klienter. Som veileder så han ingen grunn til å opprette og skrive noen egen journal. Han viser til at det var klager som selv lot moren overta omsorgen, og at barneverntjenesten ikke fant tilstrekkelig grunnlag til å gå videre med saken. Han hadde ikke mer

med saken å gjøre etter dette. Han beklager de langsiktige konsekvensene for barna, men har ingen kunnskap om hvorfor de er blitt så alvorlige. Slik han ser det tillegger klager innklaget en sentral og avgjørende rolle i barnevernets undersøkelser. Dette er langt fra hans egen opplevelse av sin rolle i saken.

Det sentrale fagetiske vurderingstema knytter seg til hvilken rolle og ansvar innklagede faktisk hadde i saken, og om denne rollen og ansvaret var eller ble noe annet enn det som innklaget i utgangspunktet hadde tenkt. Selv om innklaget redegjorde innledningsvis for klager at han ikke var sakkyndig eller skulle ha en avgjørende rolle i saken, er det sentralt for AFEK om hans rolle likevel med rimelighet kan ha blitt oppfattet slik, og om innklaget utviste tilstrekkelig oppmerksomhet på om dette skjedd i denne saken. Dokumentene fra barnevernet i kommunen tyder på at hans rolle i saken har vært uklar for barnverntjenesten, da han er benevnt som sakkyndig i barnevernertjenestens dokumenter. Det er således ikke urimelig at hans rolle også kan ha vært utydelig og uklar for innklaget. AFEK savner innklagedes refleksjoner omkring akkurat dette forhold i redegjørelsene han har oversendt. Det er nok riktig at klager og innklaget har svært ulik opplevelse, men innklaget har i liten grad redegjort for hva dette kunne komme av, og om det kan ha hatt noe med hvordan hans rolle og fremtreden ble oppfattet. At klager tillegger innklaget et stort ansvar for den videre utviklingen i saken og av barnas helsesituasjon, har innklaget reflektert noe mer over, og kommet frem til at han ikke kan tillegges et så betydelig ansvar i saken.

AFEK kan ikke ta stilling til påstanden om at innklaget har ansvar for konsekvensene for klager og hans familie. Brudd på det fagetiske prinsippet II.3 Ansvar er således ikke godtgjort.

AFEK finner at det er grunn til å mene at innklagedes rolle som veileder i saken skulle vært ytterligere synliggjort og klargjort. AFEK mener at det er sannsynlig at rollen som veileder ble uklar i det innklaget deltok i samtaler med klager og hans familie. Dette utgjør et brudd på det fagetiske prinsippet II.4 Integritet.

Vedtak

5.2.1.3 Brudd på de fagetiske prinsippene er godtgjort.

Ankeutvalgets vedtak kan ikke påklages. Eventuelle forespørsler eller innsigelser rettes til Ankeutvalget.

Vennlig hilsen
Ankeutvalget for fagetiske klagesaker

Knut Dalen
leder

Likelydende brev sendt til

- Klageren
- Innklaget psykolog
- Fagetisk råd, Norsk Psykologforening
- Sentralstyret, Norsk Psykologforening